

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

9.439

Hely

Idő

"1848"

Személy

Szerző:

Cím:

Országserte emlékeket állítanak fel a szabadságharc 80 éves évfordulójára alkalmából.

Forrás:

Uj Nemzedék

Bp.

(Hely)

1929. II. 10.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Országserte emlékeket állítanak fel a szabadságharc 80 éves évfordulójára alkalmából

A szabadságharc történetének diadalmas és szomorú dátumai

— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

Most, hogy az 1848—49-es szabadságharc 80-dik évfordulóját ünnepli a magyar nemzet, nem lesz ércuktelen, kiadalmatlan, induló és oly szomorú, végződő nemzet, profeszítés főbb dátumainak felelevenítése. Célunk az, hogy

az érdekelt városok és helységek és maga a főváros is tudatára ébredjenek annak, hogy falak, emlékek nagy idők eseményeit örökítik meg.

A szabadságharc főbb eseményeinek idejét és helyét Markó Miklós újságíró kollégánk kutatásai alapján közöljük. Az adatgyűjtésben Markó Miklósnak nagy segítségére volt a Hadtörténeti Múzeum vezetősége is, amely most dolgozza fel katonai szempontból a szabadságharc történetét. A Hadtörténeti Múzeum gondoskodik arról is, hogy

szokon a helyeken, ahol még honvédelmi emlékmű nincs, legalább egyszerű kőplamis álljon.

emlékeztesse a nemzetet a nyolcvan év előtti harcra.

Egy elfelejtett csata

A jubiláris ünnepek sorát Borsod- és Gömör-vármegye vezeti be, amely február 28-án ünnepli meg az eddig eléggé ismeretlen mezőkövesdi csata nyolcvány éves dátumát. A mezőkövesdi csata volt a szabadságharc egyik legnagyobb lovassági ütközete,

amelyet a honvédség részére Görgey Kornél huszárezredes, Görgey Artúr fővezér öccse (később honvédségi altábornagy) nyert meg.

A diadalmas csata emlékére aggtelki mészkőből impozáns csataemléket állítanak fel Mezőkövesd főterén, a katolikus templom előtt. Az emlékbizottság élén Soldos Béla főispán áll.

Budavár bevétele

Máltóképpen üli meg a székesfőváros tanácsa és közönsége május 21-én Budavár bevételének 80-dik évfordulóját. A Hadtörténeti Múzeum vezetősége régi térképek és Görgey vezérkari naplója alap-

ján megállapította Görgey főhadiszállásának helyét, a Diana-úton levő Oravillát. Ez a villa most

Bernát István felsőházi tag tulajdonosa, akinek áldozatkészségéből emlékmű fogja hirdetni a diadalmas májusi nap nagyságát.

Ugyancsak emléktáblával jelölik meg a Sárkány-utcában azt a házat is, ahol Nagy Sándor tábornok kiváló vezérkari tisztje, Kleinkéz őrnagy hősi halált halt a május 21-ki ostrom idején.

A főváros egyik legközelebbi közgyűlésén Csécsy Nagy Miklós ny. altábornagy bizottsági tag indítványozni fogja, hogy

a most a főváros tulajdonában lévő Károlyi-palota falán emléktáblát helyezzenek el.

Amely a palotában lejátszódott egykori eseményeket örökíti meg. Ugyancsak fogja indítványozni, hogy a Kaptany-utcai tűzralat díszesebb bronz-domborművel ékesítsék fel. Kevesen tudják, hogy ebben a palotában született meg a híres Károlyi huszárezred, amelyet Károlyi István, a főli gróf, saját költségén állított fel és szerelt fel. Az 1200 huszárból álló ezred megszületését Wesselényi Miklós báró üdvözölte külön cikkel a kormány hivatalos lapjában. Akkor még nem volt befásítva a háromholdas kert s az ezred nem egyszer gyakorlatozott a kertben. Az ezred egynegyede Bem altábornagy hadseregében, a többi pedig Görgey hadtestében küzdötte végig a szabadságharcot. Csécsy Nagy Miklós indítványa azt célozza, hogy a dombormű az ezredtulajdonos

Károlyi István grófot, Bohonczy Lipót ezredparancsnokot, Podmaniczky Frigyes bárót, Károlyi Sándor gróf és Bethlen Pál gróf parancsoltisztet örökítse meg.

Márványtáblával fogják megjelölni azt a szobát is, ahol Batthyány Lajos gróf miniszterelnököt elfogták, továbbá azt a helyiséget, ahol a rémuralom alatt Haynau kétszázötven halálos ítéletet írt alá.

A szabadságharc második évének főbb eseményei

Az alábbiakban kronológikus sorrendben adjuk a szabadságharc 1849-iki főbb eseményeit.

Január 17-én Bem altábornagy megveri Puchert és bevonul Nagyszébenbe.

Január 22-én és 23-án a bodrogkeresztúri és a tarcali csata, mikor Klapka megveri Schlick altábornagyot.

Január 23—30-ig Görgey híres stratégiai művelete a bányavárosokon keresztül, amellyel végigvonul a Felvidéken és megjelenik a Tiszánál.

1849. február.

2. Az orosz hadsereg erdélyi része bevonul Brassóba.

4. A vizaknai csata.

5. Guyon honvédtábornok fanyes győzelme a branyiszközi csatában Schlick altábornagy felett.

7. Bem altábornagy Szászvárosnál Pachnerrel megütökök.

8. Gal Miklós ezredes Aradnál megveri a császáriakat.

9. Bem győzelme a Piski-hídnál.

11—12. Hadik Agoston gróf ezredes Ujszegednél és Szőregnél megveri a szerbeket.

14. Fildván ezredes átadja Eszék várát Eder vezérőrnagynak.

16. Klapka tábornok Kompoltnál megveri Schlick seregét.

23. Bem altábornagy megveri *Urdán* tábornokot a *Beuzterce-naszódi* hegyek között.

24. *Leiningen* Károly gróf honvédtábornok megveri *Ottinger* tábornok seregét *Cibaházánál*.

26-27. A szerencsétlen kétnapos *kápolnai* csata, amelyet *Dembinszky* rossz vezetése miatt elvesztettünk.

28. *Görgey* Kornói alezredes a 9-ik *Miklós* huszárezreddel megveri *Deymi* tábornok seregét *Mezőkövesdnél*.

1849. március.

1. Az egerfarmosi csata *Aulich* tábornok és *Windischgrätz* hadserege között.

2. Bem altábornagy győzelme *Medgyesnél*.

4. *Tóth* honvédtábornagy győzelme a szerbek felett.

5. *Damjanich* fényes győzelme *Szolnoknál* *Ottinger* tábornok felett.

9. *Vetter* Antal hadügyminisztert fővezérré nevezik ki.

11. Bem altábornagy ostrommal beveszi *Nagyszombat*.

14. *Csetz* János ezredes *Fenyőfalvánál* szétveri az oláh felkelőket.

17-18. Bem a *Vöröstoronyi-szorosnál* megveri az oroszokat, másnap *Feketehalomnál* az osztrákokat.

19. Bem győzelmes bevonulása *Brassóba*.

22. *Perczel* Mór tábornok megveri *Szöregnél* a lázadó szerbeket.

23. *Gál* Miklós ezredes győzelme *Zentánál* a szerbek felett.

24. Bem szétveri *Nagyenyednél* az oláh felkelőket.

27. Bem és *Csetz* egyesült serege a *Vöröstoronyi-szoros*on kiverik az oroszokat.

29. *Perczel* Mór péterváradit várparancsnok megtámadja az ostromló osztrák sereget.

30. *Kossuth* Lajos *Görgey* Arturt fővezérré nevezi ki.

1849. április.

2. *Gáspár* András huszártábornok megveri *Schlick* seregét.

3. *Perczel* Mór *Szenttamást* beveszi és a szerb felkelőket szétveri.

4. *Görgey* Tápióbicskónál megveri *Jellasicsot*.

6. Az *isaszegi* diadalmas csata.

10. *Damjanich* Vácnál megveri *Götz* osztrák tábornokot, aki maga is elesik az ütközetben.

13. *Perczel* Mór győzelme *Magyarkanizsánál*.

14. *Debrecenben* a református nagytemplomban elhangzik a függetlenségi nyilatkozat.

20. A nagysarlói diadalmas csata.

22. *Görgey* felszabadítja *Komáromot*.

24. A magyar hadsereg bevonul *Pestre*.

26. *Görgey* *Komárom* alatt megveri *Schlick* tábornokot.

1849. május.

3. *Vécsey* Károly tábornok hősi kirohanása *Temesvárból* az ostromló osztrák sereg ellen.

4. *Görgey* megkezdi *Budavár* ostromát.

7. *Perczel* Mór *Uzdinál* megveri a szerb felkelőket.

11. és 12. Bem tábornok *Titelnél* megveri az osztrákokat.

13. *Paskievics* herceg orosz serege a *dukla* szorosnál bevonulnak Magyarországra.

15. *Hentzi* végigbombáztatja a pesti *Dunapartot*.

21. *Görgey* honvédeivel reggel hat órakor beveszik *Budavár*át.

27. *Déva* várát kiürítik az osztrákok.

30. *Haynaut* kinevezik az osztrák seregek főparancsnokává.

1849. június.

2. *Kossuth* kereszties háborút hirdet az oroszok ellen.

5. A magyar kormány *Debrecenből* *Pestre* költözik.

11. *Kemény* *Farkas* ezredes csapatát *Topánfalvánál* megveri az oláh felkelőket.

13. *Csornánál* *Kmetty* tábornok megveri az osztrákokat.

15. *Görgey* fővezér, mint hadügyminiszter, átcsoportosítja a honvédhadsereget.

20-21. *Görgey* *Perecskénél* az egyesült orosz-osztrák seregek elől kénytelen visszavonulni.

24. *Büdiger* orosz tábornok serege bevonulnak *Eperjesre*, *Kassára* és *Miskolcra*.

25. *Obecsenél* *Jellasics* bán győz.

27. *Vécsey* tábornok elfoglalja *Arad* várát.

28. A szerencsétlen győri csata, amelyben *Haynau* *Görgey* *Komáromig* szorítja vissza.

1849. július.

2. Az *dósi* és a *szőnyi* csatában *Görgey* megsebesül.

3. *Haynau* érvényteleníti a *Kossuth*-bankókat.

4. Az osztrák seregek megszállják *Pestet*.

11. A hegyesi csatában *Guyon* tábornok megveri *Jellasicsot*.

12-13. Az osztrák és orosz hadseregben kitör a kolera.

15. A véres *váci* csata *Görgey* és *Büdiger* csapatai között.

16. *Kemény* ütközet *Bem* és *Lüders* orosz tábornok között *Szoretifalvánál*.

20. *Dessawffy* tábornok *Aszódnál* megütö-

zik *Tolsztoj* orosz tábornokkal.

31. A szerencsétlen *segesvári* csata, ahol *Petőfi* elesik.

1849. augusztus.

1. Bem és *Lüders* között a *szászsebesi* csata.

2. A szerencsétlen *debreceni* csata, ahol *Nagy Sándor* serege csaknem teljesen megsemmisül.

3. *Klapka* sikeres kirohanása *Komáromból*.

5. *Szöregnél* *Dembinszky* csatát vesz *Haynauval* szemben.

6. *Nagyszombat* visszafoglalják az osztrákok.

8. *Losonc* városát *Grabbe* orosz tábornok felgyújtatja.

9. A *szabadságharc* legdöntőbb csatája, a *végzetes* *kimencei* *temesvári* csata, amely *utána* megkezdődik a *honvédseregek* *felbomlása*.

10. *Kossuth* *Görgey* diktátorra nevezi ki.

11. *Kossuth* elhagyja *Arad* várát.

12. *Szászsebesnél* a magyar seregek csatát vesztenek.

13. *Világosnál* *Görgey* leteszi a fegyvert.

14. A magyar várórség *Déva* várát levegőbe röpíti.

15. A magyar sereg *ntósi* roncsai elvesztik a *lugosi* csatát.

17. A *lúbatör*t *Damjanich* tábornok feladja *Arad* várát.

19. A déli hadsereg *Karánsebesnél* leteszi a fegyvert.

21. *Vécsey* tábornok hadteste *Borosjenőnél* leteszi a fegyvert.

23. A *mehádiai* csatavesztés. A fejletlen honvédseregek *ntósi* ütközete.

25. *Kazinczy* *Lajos* tábornok *Zsibónál* leteszi a fegyvert.

26. *Görgey* *kegyelmet* kap és *Gräc*ba internálják.

30. A *kolera*tól megtizedelt orosz hadsereg *sietve* kivonul az országból.